

Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan
eettinen neuvottelukunta ETENE

11.12.2013

ETENE NEUVOTTELUKUNTA 6/2013

Aika: Keskiviikko 11.12.2013 klo 12.00-16.00

Paikka: Iso kokoushuone, Kirkkokatu 14, Helsinki

Osallistujat:

Markku Lehto, puheenjohtaja	x		
Raimo Sulkava, varapuheenjohtaja	x		
Jäsenet:		Varajäsenet:	
Jaakko Heinimäki		Kirsti Aalto	x
Hanna Markkula-Kivisilta		Sirkku Siivonen	
Mardy Lindqvist	x	Nils Torvalds	
Harri Jokiranta		Arja Peiponen	
Kari Eskola	x	Harri Vertio	x
Merja Miettinen		Matti Huttunen	
Päivi Rautava	x	Minna Raivio	
Heikki Vuorela	x	Raimo Puustinen	
Tarja Hallikainen		Päivi Sinko	
Markku Niemelä		Risto Kortelainen	
Anne Niemi		Sakari Vanhala	
Irma Pahlman		Anna Mäki-Petäjä-Leinonen	
Helena Leino-Kilpi	x	Tarja Pösö	
Jyrki Jyrkämä	x	Helka Urponen	
Sanni Grahn-Laasonen	x	Sanna Lauslahti	
Ari Jalonen		Hanna Mäntylä	
Tapani Tölli		Elsi Katainen	
Hanna Tainio		Anneli Kiljunen	
Leila Jylhänkangas, pääsihteeri	x		
Leea Rautanen, osastosihteeri	x		

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12:00.

2 Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen.

Hyväksyttiin.

3 Toimintasuunnitelman tarkastelua

Käytiin läpi ETENEn toimintasuunnitelmaa. Todettiin neuvottelukunnan työstäneen kuluvaan toimintakautensa aikana suurinta osaa suunnitelmaan kirjatuihin tavoitteisiin. Keskusteltiin mahdollisista vielä käsittelemättömistä aihepiireistä. Esille nousivat median ja etiikan sekä vapaaehtoistyön ja valinnanvapauden teemat. Käytiin keskustelua vapaaehtoistyön merkityksestä ja erilaisista muodoista nyky-yhteiskunnassa ja todettiin olevan tarpeen laatia eettinen kannanotto asiasta.

Keskusteltiin tulevien kokousten aiheista. Päätettiin, että seuraavassa kokouksessa käsitellään vapaaehtoistyön merkitystä nyky-yhteiskunnassa. Myös valinnanvapauden etiikka voidaan tarvittaessa ottaa mukaan työstettäviin aihepiireihin. Valinnanvapaus on terveydenhuollon palveluissa lisääntynyt viime vuosina. Sekä vapaaehtoisuuden että valinnanvapauden aihepiireihin liittyy monenlaisia, erityisesti palvelujärjestelmän muutoksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä, joiden tarkastelua on tarpeen jatkaa.

4 Media ja etiikka

Jatkettiin keskustelua aiheesta. Käytiin läpi Etiikan päivän yhteydessä 18.3. järjestettävän media ja etiikka -tilaisuuden sisältöä ja mahdollisia puhujia. ETENEn järjestämässä sessiossa on tarkoitus pitää kolme median ja etiikan väistä suhdetta erilaisista näkökulmista tarkastelevaa puheenvuoroa. Ehdotettiin, että yhden puheenvuoron pitäisi median edustaja, toisen tutkimusnäkökulmaa edustava henkilö ja kolmannen terveydenhuollon ja median välisiä kytköksiä tarkasteleva etiikan asiantuntija.

Keskustelua herättivät muun muassa seuraavat kysymykset: mahdollinen sensaatiohakuinen ote journalismissa, mediassa esille nostetut uhat, etiikka sosiaalisessa mediassa sekä arkiajattelun ja tieteellisten näkemysten väliset suhteet. Asiantuntijat ja maallikot keskustelevat erilaista asioista samanlaisin argumentein, mikä voi johtaa tieteellisen tiedon ja näennäistieteellisen tiedon välisen rajojen hämärtymiseen ja vaikeuttaa niiden arvioimista.

Sovittiin, että pääsihteeri valmistelee asiaa eteenpäin.

5 Alueellinen yhdenvertaisuus, ETENEn julkaisu alue-etiikasta

Jyrki Jyrkämä alusti aiheesta ja esitteli julkaisun keskeiset sisällöt. Käytiin keskustelua keinoista, joilla julkaisun eettistä ydinviestiä voisi vielä täsmentää. Pohdittiin alueellisuuteen kietoutuvia kysymyksiä ihmisten arkielämän ja palvelujen toimivuuden kannalta. Monet ihmiset ovat juurtuneet kotiseudulleen, eikä tähän ole välttämättä mahdollista tai mielekäästä vaikuttaa hallinnollisia rajoja muuttamalla. Todettiin yhtäältä, että ihmisillä tulisi olla subjektiivinen oikeus valita asuinpaikkansa. Toisaalta pohdittiin sitä, että vaikka palveluja keskitettäessä reuna-alueille jäävien asukkaiden palvelujen saanti saattaa heikentyä, toisten mahdollisuus päästä vaativien terveysongelmien hoitoon tarkoitettujen palvelujen äärelle voi parantua.

Todettiin väestön perusterveyden edistämisen olevan tärkeää kaikilla tasoilla ja kotiin annettavien palveluiden olevan välttämättömiä erityisesti iäkkäiden kannalta. Keskusteltiin myös kuntien välisistä ja sisäisistä eroista palveluiden saatavuuden suhteen. Esimerkiksi lapsiperheiden arki voi hankaloitua, jos päivähoitoa keskitetään suuriin päiväkoteihin ja välimatkat pitenevät.

Sovittiin, että kommentteja julkaisuluonnoksesta voi lähettää ma 16.12. mennessä pääsihteerille, joka tekee tarvittavat muutokset.

6 Yhteistyö alueellisten eettisten toimikuntien kanssa

Pääsihteeri kertoi vierailuistaan Espoon hoitoeettisen toimikunnan ja Pirkanmaan hoitoeettisen neuvottelukunnan kokouksissa 20.9. ja 21.11.2013 ETENEn toiminnan sekä sosiaali- ja terveysalan eettisten suositusten esittelyn merkeissä.

Espoon hoitoeettisen toimikunnan suunnittelija Kristiina Alppivuori on laatinut esittelyn eettisten suositusten toteutumisen arvioinnista. Keskusteltiin aiheesta ja todettiin, että yhteistyötä olisi hyvä jatkaa tarkastelemalla yhdessä eettisten suositusten arvioinnista saatua palautetta. Mahdollinen konkreettinen toimintamuoto voisi olla esimerkiksi kesäseminaarin yhteydessä järjestettävä yhteinen keskustelutilaisuus.

7 Ilmoitusasiat

Dosentti Ritva Halila jatkaa vuodenvaihteen jälkeen pääsihteerin tehtävässä. Nykyinen pääsihteeri jatkaa edelleen STM:ssä toisessa tehtävässä. Puheenjohtaja, pääsihteeri ja jäsenet kiittivät toisiaan hyvästä yhteistyöstä.

8 Muut asiat

Sovittiin seuraaviksi kokousajoiksi 6.3., 3.4. ja 8.5.2014 klo 12-16. Kesäseminaarin ajankohdaksi sovittiin 28.8.2014 klo 9-15.

Pääsihteeri esitteli tutkija Mikko J. Virtasen väitöskirjaansa varten laatiman kyselyn ETENEn jäsenille. Sovittiin, että pääsihteeri kerää vastaukset jäseniltä tammikuun 2014 loppuun mennessä ja lähettää ne edelleen Virtaselle.

Kirsti Aalto tiedusteli neuvottelukunnan jäsenten näkemyksiä saattohoidon kehittämistä ja koulutusta tukevasta yhteisvastuukeräyksestä ja siitä tiedottamisen tavoista. Keskusteltiin kuoleman merkityksestä nykykulttuurissa ja pohdittiin siihen kietoutuvia kysymyksiä erityisesti viestintään liittyvien eettisten näkökohtien kannalta.

9 Kokouksen päätös

Puheenjohtaja kiitti jäseniä aktiivisesta osallistumisesta ja päätti kokouksen klo 14:45.

Puheenjohtaja

Markku Lehto

Pääsihteeri

Leila Jylhänkangas

